

Kárpáti Tibor

AVAGY A KERESZTSZEMES PIXEL ESETE

Maczó Péter

Néha egy szivar... csak egy szivar.

SIGMUND FREUD

Kárpáti Tiborral – úgy hiszem – fél szavakból is értjük egymást, és talán ez az egyetemi éveik vezet vissza, ahol karakteres illusztrációi örömteli humorral társultak. Lágy vonalvezetése szögletessé vált, de szellemi sziporkái és a kikacsintás megmaradt. Majd minden rajzában úgy érzem, mintha Picasso 12. bikáját látnám: olyan lényegre törő, oly mértékben redukált. De direkt nem vetném össze másokkal, habár Bányai István lendületes grafikáinak finom iróniájával is rokoníthatnám. Ez azonban nem műelemzés és nem is műtöri – most már...

Gyakran van úgy, hogy látunk egy szót és egy kép jelenik meg előttünk. Persze itt a szerző – Freud, akinek elég csak a nevét leírunk – indukál... ha azt

mondják orr, néha egy kifli jelenik meg előttem. De ez is lehet személfüggő. S vajon miért?

Apropos, majd kérek egy portrét a beszélgetéshez

❖ Ha az én figuráim orrára gondol valaki, akkor is valószínűleg egy kifliforma jelenik meg a lelki szemei előtt, vagy egy krumplici. Lujza kislányom nagyorruáknak nevezi ezeket a karaktereket, Molnár Gyula tanár úr vasorruáknak hívta őket. (Persze szigorúan németes kiejtéssel...)

❖ Valójában eléggé megkötöttem a kezemet, amikor a lágy vonalvezetésről a szögletesre váltottam. Pedig annak idején még a rajzos stílusomat is úgy jellemezte Kass János, hogy

Self made portrait of the artist



»gúzsba kötve táncolok«..., hát ehhez képest még nehezítettem is a dolgomat.

Amikor a *The New Yorker* magazinnak küldendő kis képregényeim (azaz spot illusztrációkon) gondolkodtam, rengeteg ötletet kellett elvetnem amiatt, mert nem lehetett megcsinálni pixelben. A rajzaimnál elég, ha egy figura grimaszol, vagy furán tartja a fejét, ez már karaktert és talán derűt is visz az ábrázolásba.

A pixeleknél egy teljesen másfajta humort kell belevinnem a képeimbe, ami az ábrázolásmódból ered. A 3x3 négyzetből álló arc nem sok teret enged az érzelmeknek...

Bányai Istvánnak nagyon sokat köszönhetek, hiszen lényegében ő indított el az illusztrátor pályán, amikor beajánlott a *The New Yorker* magazinnak. Húsz évig ápoltunk baráti viszonyt, így őt mesteremnek tekintem. Szerette a dolgaimat, nagyon ritkán érkezett tőle negatív kritika. Érdekes, hogy pont a pixelleimmel nehezen barátkozott meg. De az is biztos, hogy semmilyen szempontból nem merném magam hozzá hasonlítani. Arra a minőségre és mélységre csak törekedni lehet.

Maradjunk a szivarnál! Egy-két szót felvetve vajon mi jut eszedbe – persze tudatos szaválasztások ezek, és ha grafikailag is megerősíted, akkor még jobb.

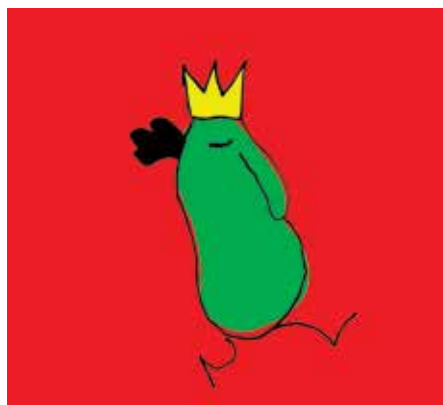


Pippi! Tudjuk, Astrid Lindgren írta, de neked mi közöd van hozzá?

❖ Volt egy sajátos karakterem, az orros csirke! Bolognában a 2001-es gyerekkönyv vásár kiállításán kezdte a pályafutását és az egyetemi feladataim főszereplőjévé vált, végül a *The New Yorker* magazinban ért a csúcra. Bányainak nagyon tetszett ez a figurám. Amikor felütötte a fejét a madárinfluenza, arra gondolt, a csirkém szerencsét próbálhatna a New York-i művészeti vezetőknél.



Rajzoltam inhaláló és ágyban fekvő csirkét, csirkét lázmérővel a csőrében... természetesen nem jelentek meg az újságban, hiszen nemcsak abszurd volt az ábrázolás, de morbid is. Viszont tetszett nekik a rajzok stílusa! Így pár hónapos ötletelés és próbálkozás után végül megelevenedett csirke formában Lagerfeld, Gaultier és Armani is. Majd egy évtizedig készítettem különböző típusú illusztrációkat a magazinok.

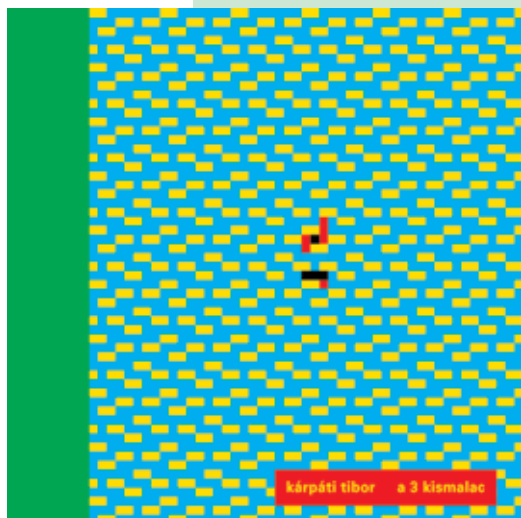
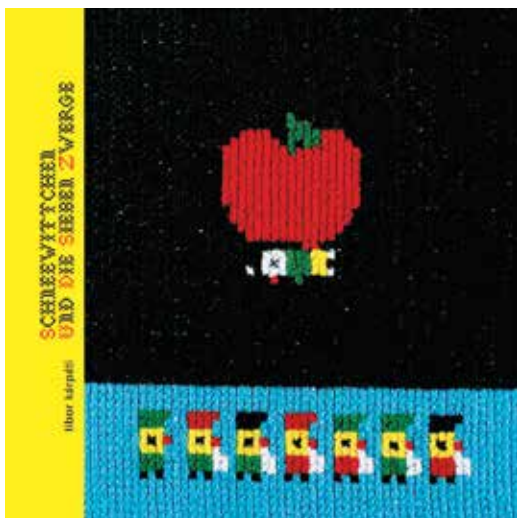
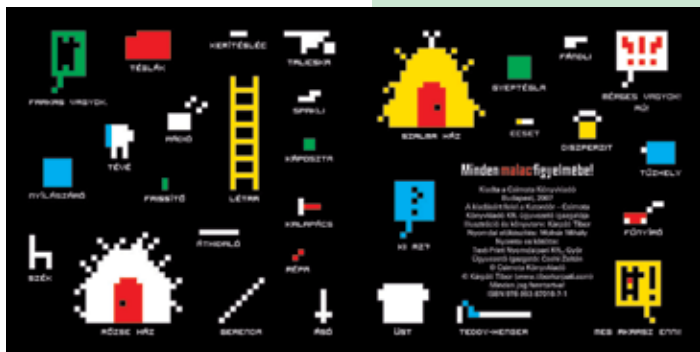
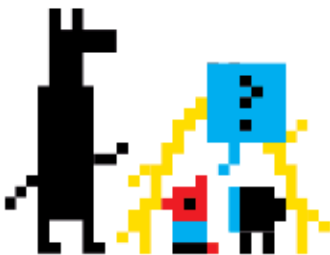


Fekete-fehér spot grafikákkal összesen 30 sorozat jelent meg az évek folyamán, de a 2011-es *The New Yorker Festival* arculati eleme is volt egy képem, amit a New York-i taxikon, buszokon, kivetítőkön láttam viszont.

Klasszikus irodalom: Hófehérke, Piroska és a 3 kismalac – Hamupipóke helyett? Láthatóan szereted őket, igaz, kicsit másképp. Szerencsére ezeket már nem kell lefőliázni.

❖ Ezek a Csimota Kiadó klasszikus meséket kizárólag képekkel narráló könyvei, amiket ma már úgy nevezünk: *silent book*.

Egy mese ötféle tálalása, öt illusztrátor által, öt piciny könyvben. Négy ilyen sorozat készült, ezek közül háromban benne voltam én is – nagy örömömre.

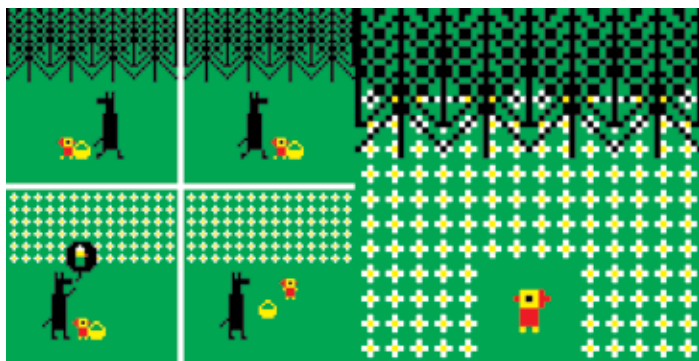


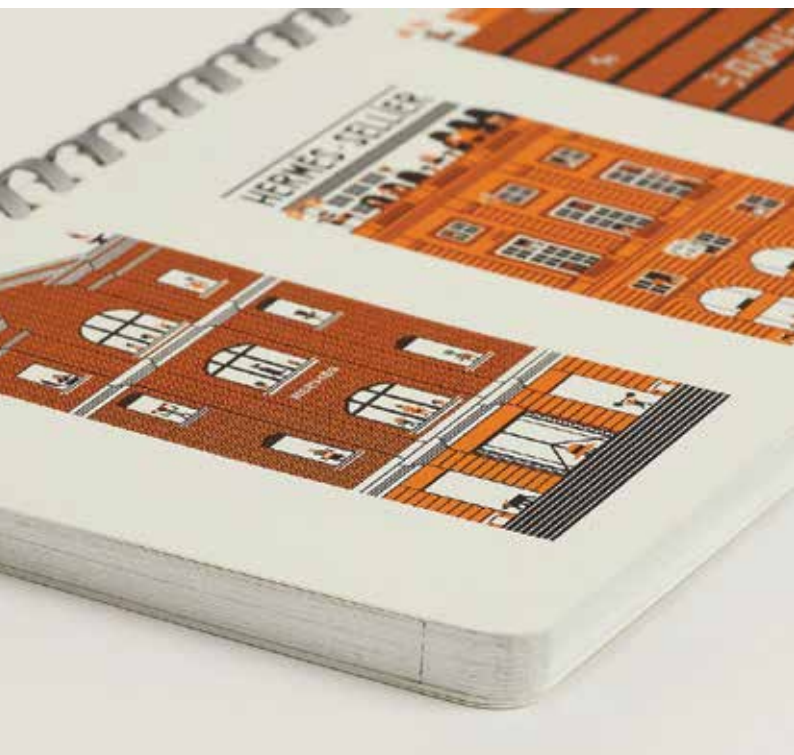


Érdekes, hogy nekem inkább a Hófehérke a kakukktojás e három közül. Ebben az egyben nem jelenik meg a farkas figura, ami átsétált a Piroska könyvből a három kismalac sztorijába, és ott folytatta az útját egyik malac házatól a másikig.

Ezek a könyvek – apró méretük ellenére – óriási dolgokhoz segítettek hozzá. Emiatt váltottam pixele a *The New Yorker* magazinnál.

A könyv Bolognában kiállított oldalai megtetszettek a francia *MeMo* kiadónak, és az ő könyvüket találta meg az *Hermès* divatház művészeti vezetője...





Hermès és GQ France avagy Párizs? Van akinek Párizsról a parizer, másnak New Yorkról a The Budapester jut eszébe...

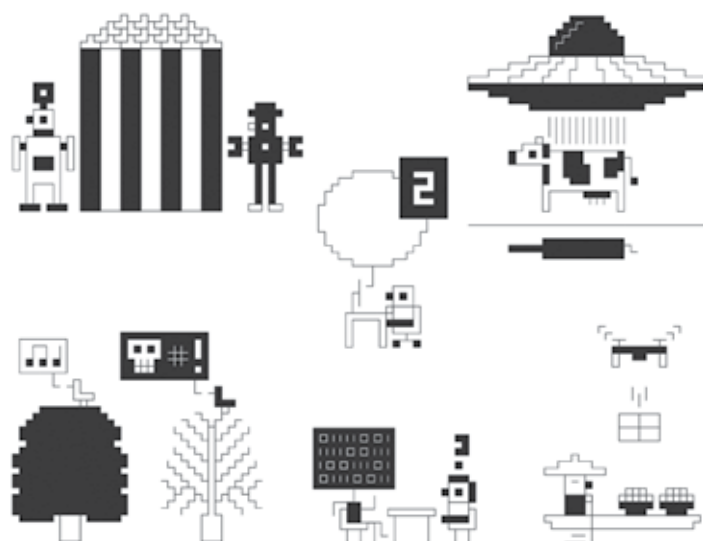
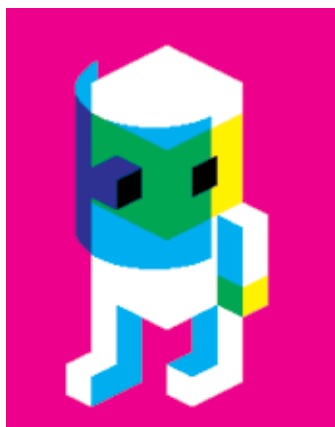
❖ Van egy elég erős vonzódásom a francia vizuális kultúrához. Talán ezért is találtak meg ezek a cégek. Az Hermès immár 2018 óta megrendelóm, azóta sok mindent terveztem nekik. Illusztrált katalógust, 1x1 méteres férfi sálakat, rendezvényre dekorációt. A figuráim szerepeltek táskákön, nyakkendőkön, most épp a 2024-es határ-időnaplók borítóin és belső lapjain bukkannak fel. Most is folyamatban vannak munkáim... Egyébként a *The New Yorker*-nél is megvan a francia kapcsolat, hiszen sok francia illusztrátor dolgozik a magazinnak, sőt a címlapért felelős művészeti vezető *Françoise Mouly* is francia. immár több mint 30 éve felelős a borítókért.

Pixel + textil – a két x-en túl milyen kapcsolatot tudsz elképzelni? Remélem, ez neked nem egy keresztszemes kérdés.

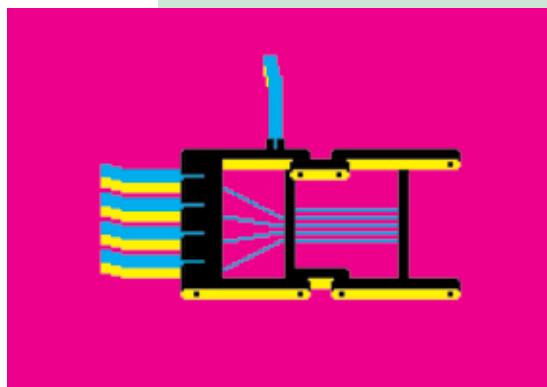
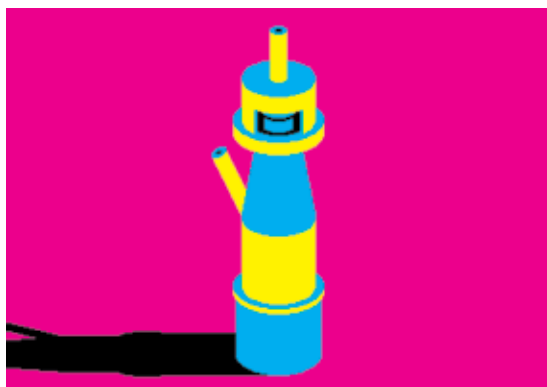
❖ A Hófehérke volt az a könyv, ami az összes általam illusztrált kötet közül a legkomplexebb módon készült. A kész illusztrációkat a Burda magazinokból ismert módon alakítottam keresztszemes mintává. Majd következett a hímzés, ami két hónapot vett igénybe. Amikor megkaptam az elkészült szötteket, fotóztatni vittem az anyagot, majd következett az utómunka, végül a nyomdai előkészítés... egy online magazin illusztráció egyik napról a másikra kell, az erre fordított idő és energia gigantikus volt.



© HERMÈS, PARIS 2024



A GQ magazin francia kiadásának »Covid« témában készítettem jó néhány illusztrációt a kislányom csecsemőkorában. Ez csupán amiatt érdekes információ, mert nagyjából másfél órám volt egy ilyen képre, ugyanis a kislányunknak ennyi volt a délutáni alvásidő. Hozzászoktam a szoros határidőkhöz, de itt aztán tényleg nagyon koncentrálnom kellett. Egymást követő számokban jelentek meg a képek, így sorozat jellege lett az illusztrációknak. Azt hiszem a magenta itt jelent meg először a szükséges szín-palettámon.





Polar pingvinek afroamerikai dinók – kicsiben!

❖ Hát igen, a kevés szín és kevés pixel miatt vannak egyezések... A *The New York Times for Kids* az amerikai napilap gyerekeknek szóló melléklete. Havonta egyszer jelenik meg egy gyönyörűen megtervezett és telerajzolt magazin. Az én grafikám a karácsonyi számban duplaoldalt kapott, *(itt is)* ami az átlagos magazin illusztrációhoz képest óriási felület.

Port Lockroy, az Antarktiszon üzemelő brit postahivatal... Az alkalmazottak feladata a frissen kikelt pingvinfiókák összeszámlálása, de a pingvinkaka eltakarítása is. Egy böngészőt kellett csinálnom, aminél alapvetés, hogy annyira zsúfolt, amennyire csak lehet. Szóval rengeteg pingvin került a képre. Aki kedvet érez rá, meg is számolhatja őket. Én nem tettem, csak a hátsó oldalon, a megfajtésekből tudom: összesen 758!

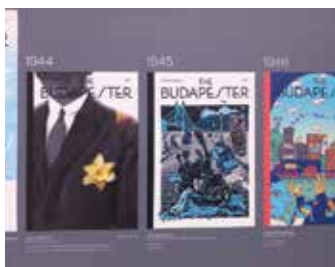




Talán nem is véletlen, hogy a *The Parisianer* pseudo-magazint franciák álmodták meg legelőször, ahol is a neves amerikai lap címlapjához hasonló tipóval terveztek fiktív újság borítókat »Párizs« témára. Ezután még jó pár metropolisz követte a példájukat. Köztük Tokió, Barcelona, Milánó. Tavaly pedig arra gondoltunk a Budapest Branddel – és Zimmermann Zsolttal közösen –, hogy meg kellene csinálni a *The Budapestert* is. Budapest 150 éves születésnapja adta az apropót.



151 alkotót kért fel a Budapest Brand, hogy készítsen címlapokat a város 150 évét illusztrálva. Az évszámokat kisorsoltuk az alkotók között. A végeredmény minden képzeletet felülmúlt. Olyan anyag jött létre, ami a »Magyar Illusztráció Most« címet is elnyerhette volna. Mindenki nagyon komolyan vette



a feladatot, a maximumot hozták. Nagyon nagy köszönet érte nekik még egyszer! Azt gondolom, hogy a kiállítás és a katalógus is méltó az anyaghoz. Bízom benne, hogy lesz még új kiadása a könyvnek és



sok emberhez elér még a világszínvonalú magyar illusztráció híre. Aki kíváncsi rá, van egy instagram oldala a projektnek, illetve február végéig élőben még meg lehet nézni a Városháza Passzázsban a kiállítást.

A BUDAPESTER FOTÓKAT A
KÉPSZERKESZTŐSÉG KÉSZÍTETTE

**A szófukar felkérdezés végén:
mi az, ami kimaradt és ide illő
volna?**

**(Persze ha marad hely a sok
illusztrációd mellett)**

❖ Azt hiszem, már így is meghaladtam a karakterszámot, én már nem hiányolok semmit.



**Befejezésül mit is mondhatnék:
puszi nyuszi... vagy inkább
csók majom? Válassz egyet a
házi állatkertedből!**

❖ Csókolom, pókmajom!
– Egész pontosan :) De legyen
mondjuk egy *Au revoir, kazuár!*

